

Verlag informatiebijeenkomst Oostzanerveld

Inleiding

Op dinsdag 2 juni 2026 stonden de deuren van de Kunstgreep in Oostzaan open voor inwoners om bijgepraat te worden over de voortgang van het gebiedsproces Oostzanerveld. De afgelopen drie jaar heeft een werkgroep van betrokken organisaties gewerkt aan het opstellen van een Toekomstperspectief voor het gebied, bestaande uit een toekomstvisie tot 2040 en een plan van aanpak voor de vervolgfase. Deze werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van Agrarische natuurvereniging Water, Land & Dijken, Vereniging Behoud Boeren Waterland e.o., Stichting Vrienden van het Oostzanerveld, de Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, LTO Noord, Staatsbosbeheer, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de gemeente Oostzaan en de provincie Noord-Holland. Tijdens de informatiebijeenkomst presenteerden zij resultaten van het gebiedsproces aan de omgeving.

De bijeenkomst trok bijna 70 bezoekers. Volgens dagvoorzitter Keimpe Wieringa (Wing) laat deze opkomst zien dat het onderwerp leeft: *“Er is een grote opkomst, dat laat zien dat er veel belangstelling is. Vanavond gaat over bijpraten, over informeren, maar vooral ook over horen wat er speelt aan zorgen en ideeën vanuit de bewoners”*.

De aanwezigen bestonden voornamelijk uit inwoners van Oostzaan, waaronder ook agrariërs en grondeigenaren. Bezoekers gaven aan zich sterk verbonden te voelen met het gebied vanwege het groene, open karakter en de unieke ligging.

Programma

Het programma bestond uit een plenaire aftrap, gevolgd door een informatiemarkt waar bezoekers over verschillende thema's met betrokken partijen in gesprek konden.

In het plenaire gedeelte is Jelle Blaauwbroek, programmamanager Laag-Holland van provincie Noord-Holland geïnterviewd. Hij gaf een toelichting op de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en schetste de stappen richting de toekomst. Ook was er ruimte voor vragen uit het publiek.

Gebiedsproces: waar staan we nu?

Tijdens de plenaire toelichting werd duidelijk dat het gebiedsproces complex is en verschillende belangen samenbrengt. Jelle Blaauwbroek noemt het landschap van Oostzanerveld uniek, waarin natuur, landbouw en water nauw met elkaar verweven zijn. Tegelijkertijd spelen er grote opgaven, zoals het verbeteren van de natuurkwaliteit, waterbeheer en het tegengaan van bodemdaling.

De afgelopen jaren is er gewerkt aan een toekomstperspectief, gebaseerd op drie sporen:

- Natuur, beheer en stikstof
- Ecologisch en economisch duurzaam boeren
- Klimaatbestendig water- en bodemsysteem

Deze uitkomsten vormen samen de basis voor de volgende fase: de planvormingsfase. We starten in 2027 met het opstellen van de inrichting- en beheerplannen. Dit proces duurt naar verwachting ongeveer twee jaar. Pas daarna worden er concrete maatregelen uitgevoerd. Tegelijk kijken we al naar maatregelen die eerder kunnen worden genomen om de situatie te verbeteren ('no regret'-maatregelen). Daarnaast lopen de maatregelen uit het programma Natuurherstel gewoon door.

De bijeenkomst maakte duidelijk dat inwoners zich sterk betrokken voelen bij het gebied. Veel aanwezigen gaven aan het landschap te waarderen om de rust, het groen en de natuurbeleving. Tegelijkertijd werden ook zorgen uitgesproken. Zo benoemden bewoners en agrariërs onder andere:

- zorgen over de toekomst van de landbouw en het beheer;
- vragen over de effectiviteit van maatregelen;
- frustratie over de lange looptijd van het proces;
- het gevoel dat er veel wordt onderzocht, maar weinig zichtbaar gebeurt.

Deelnemer: "Het hele proces duurt lang. Er gaat een potje van 23.9 miljoen naar het Oostzanerveld. Zit hier ook beheer in wat op lange termijn plaats blijft vinden?"

Bewoners maken duidelijk dat ze het belangrijk vinden om zichtbare stappen te zetten en budget vanaf nu voornamelijk te gebruiken voor uitvoering en beheer. Hierin is monitoring en het meten van de effectiviteit van de maatregelen ook belangrijk.

Informatiemarkt

Tijdens de informatiemarkt konden bezoekers in gesprek gaan over vier thema's:

1. Water: herstel van het watersysteem en verbetering van waterkwaliteit.
2. Beheer: aanpak langjarig en zeker natuurbeheer
3. Natuur: Natura 2000, Natuur Netwerk Nederland (NNN), subsidiemogelijkheden en stikstofvraagstukken.
4. Proces & vervolg: het verloop en vervolg van het gebiedsproces.

Bezoekers maakten gebruik van ideeënkaartjes om hun zorgen en suggesties mee te geven. Dat leverde de volgende oogst op:

Je kunt niet alles oplossen: maak keuzes. Waarom wel de woelmuis en niet de aandacht voor weidevogels die ook in aantal verminderen en door vermoerassing nog minder gebied krijgen?	Een oplossing is minder boeren, teveel eigenbelang: ze verjagen de vogels om het gras te komen maaien en injecteren stront in de grond en vervuilen zo het grondwater.
Neem de Oostzaanse boeren mee. Handhaaf op bomen in het veld.	Als de helft van de sloot eigendom perceeleigenaar is, heeft deze dan ook rechten als privéwater of mogelijkheid dempen?
Provinciemedewerkers paar keer per seizoen meehelpen met vrijwilligers Staatsbosbeheer om eilandjes te beheren/schoon te houden.	Zonering is niet goed: het vergroot het beheerprobleem en nog minder gebied voor weidevogels.
Mooie kansen om de natuur te verrijken, cultuurhistorische waarde te behouden en natuureducatie voor jongeren.	Goed milieu begint bij jezelf.

De suggesties worden meegenomen bij het opstellen van het inrichtings- en beheerplan.

Vervolg

De avond werd afgesloten met een terugblik vanuit het publiek en met wethouder Eelco Taams van de gemeente Oostzaan. Deelnemers geven aan geïnformeerd te zijn, maar voelen nog geen zekerheid of het Toekomstperspectief echt gaat werken. Volgens de wethouder leeft er een gevoel dat er de afgelopen jaren veel is gesproken en onderzocht, maar dat concrete veranderingen nog beperkt zichtbaar zijn. Hij benadrukt daarom het belang van structureel voldoende middelen en financiën voor uitvoering en beheer. Vanuit de gemeente is ook subsidie en handhaving beschikbaar.

Wat wil Eelco Taams de gemeente nog meegeven als nabrander? *“De visie die we nu presenteren, als dat gaat lukken, dat is de droom die ik nastreef. Maar ik heb ook nog wel een concreet idee: zou het mogelijk zijn een lokaal groenfonds te creëren? En tot slot, de rivierkreeften mag je nu niet vangen. Maak dit makkelijker en zet ze op de menukaart.”*

De komende periode staat in het teken van het voorbereiden voor de volgende fase, de planvormingsfase. Daarbij wordt ook gekeken naar de rol van inwoners en grondeigenaren en op welke manier zij in een latere fase betrokken worden.

Via [deze website](#) blijft u op de hoogte van het gebiedsproces Oostzanerveld. Ook kunt u hier de volledige gebiedsvisie, de bijbehorende bijlagen en het plan van aanpak voor de planvormingsfase downloaden.

AANPAK BEHEER

TOEKOMSTPERSPECTIEF OOSTZANERVELD

DE SITUATIE

- Het beheer in het Oostzanerveld wordt grotendeels uitgevoerd door lokale agrariërs en Staatsbosbeheer.
- Het beheer van het gebied is **moeilijk, kost veel tijd en is duur, want:**
 - Veel percelen zijn alleen via het water te bereiken.
 - Er zijn problemen zoals **pitrus, ganzen, predatie en verruiging**.
 - Vergoedingen voor beheer zijn vaak **niet genoeg**.
- Zonder passend beheer groeit het gebied **dicht** en verdwijnen planten en dieren.

HET DOEL

- Goed en langjarig zekerbeheer van natuur en landschap
- Beter samenwerken tussen alle beheerders
- Zorg dat beheer **betaalbaar en haalbaar** blijft

VOORGESTELDE AANPAK

- We zoeken een oplossing voor **langdurig en zeker beheer**. De knelpunten zijn bekend, de oplossing hebben we nog niet.
- Provincie blijft lobbyen voor **passende vergoeding**
- **Beter samenwerken** tussen agrariërs, Staatsbosbeheer en particuliere eigenaren.
- Beheer slimmer en efficiënter maken, bijvoorbeeld door:
 - vrijwillige kavelruil
 - betere afstemming van werkzaamheden
- Problemen **samen aanpakken**, zoals:
 - ganzenoverlast
 - pitrus en andere ongewenste planten
 - predatoren

WAT BETEKENT DIT VOOR U?

- Meer **samenwerking** met andere beheerders
- Kansen om mee te doen aan gezamenlijke aanpakken (bijv. ganzenbeheer)
- Het gebied blijft **open en groen**, met ruimte voor natuur en agrarisch medegebruik
- Samenwerking zorgt voor een **toekomstbestendig gebied**

AANPAK WATER

TOEKOMSPERSPECTIEF OOSTZANERVELD

DE SITUATIE

- Oostzanerveld is een veengebied. Als veen droog valt, breekt het af.
- Bij veenafbraak komen voedingsstoffen vrij en verdwijnt veen. Hierdoor:
 - is water **niet schoon genoeg** (te veel voedingsstoffen, troebel water)
 - zakt de bodem
 - ontstaat oeverafkalving
 - ontstaat bagger
- Het waterpeil in de sloten is vaak **hoog**, waardoor land soms overstroomt.
- Het grondwaterpeil in de percelen is:
 - in de winter vaak hoog, waardoor lang lastig te gebruiken is
 - is in de zomer vaak laag, waardoor extra veen afbreekt.
- Vervuild water van buiten stroomt door het gebied.

HET DOEL

- Een goed functionerend watersysteem dat minder ingrepen vraagt en minder problemen veroorzaakt
- Het verbeteren van de waterkwaliteit in het Oostzanerveld.
- Schonere sloten en water
- Minder bodemdaling

VOORGESTELDE AANPAK

- **Water schoner maken**
 - minder vervuild water van buitenaf
 - sterkere slootkanten en natuurvriendelijke oevers
 - onderzoeken hoe schoon water langer in het gebied kan blijven (hydrologische isolatie)
- **Bodemdaling remmen**
 - water in droge tijden beter vasthouden (bijv. met greppels)
 - geen nieuwe maatregelen die water extra wegpompen
- **Meer inzicht krijgen**
 - provincie en waterschap doen onderzoek naar het watersysteem (studie hydrologisch systeemherstel voor N2000)

WAT BETEKENT DIT VOOR U?

- Mogelijk **aanpassen van beheer** (bijvoorbeeld omgaan met hogere grondwaterstand)
- Op langere termijn minder verlies van veen
- **Schoner water** en meer beschermde natuur in het gebied

AANPAK NATUUR

TOEKOMSTPERSPECTIEF OOSTZANERVELD

DE SITUATIE

- In het Oostzanerveld leven bijzondere planten en dieren, daarom is het beschermd natuurgebied (N2000 én NNN).
- De natuur is **te voedselrijk** geworden, onder andere door stikstof en vermessing. Hierdoor zijn er **meer algemene soorten en minder beschermde soorten**. De algemene plantensoorten zorgen voor verwildering van het gebied.
- Beschermde dieren zoals sommige **weidevogels, de roerdomp en de noordse woelmuis** komen minder voor dan vroeger.
- Verschillende soorten natuur passen niet altijd goed bij elkaar. Door het gebied op te splitsen, kunnen we betere oplossingen combineren.

HET DOEL

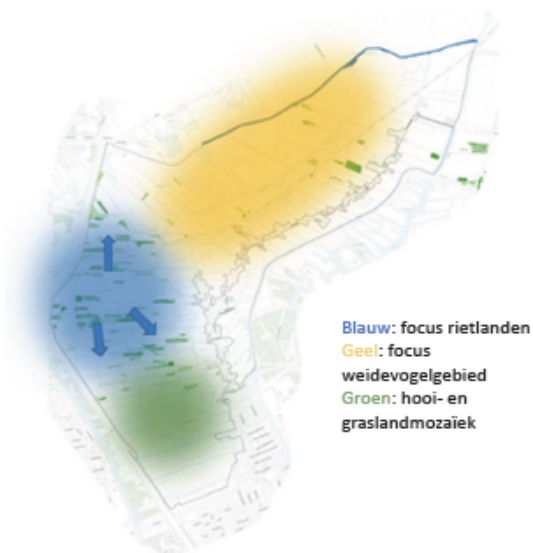
- Een ecologisch gezond en robuust Oostzanerveld door:
 - Beschermde natuur herstellen en versterken (N2000)
 - Meer verbinding in natuurgebieden (NNN).
 - Minder stikstof in de natuur

WAT BETEKENT DIT VOOR U?

- Sommige percelen krijgen beheerdoelen gericht op natte natuur → minder ruimte voor agrarisch medegebruik
- Mogelijk kansen voor:
 - natuurbeheer vergoedingen
 - deelname aan projecten of pilots
- Op termijn: duidelijker waar agrarisch medegebruik wel en niet goed kan plaatsvinden

VOORGESTELDE AANPAK

- Bestaande zones worden versterkt:
 - Noord: open graslanden voor weidevogels
 - Midden: natter gebied met rietlanden en open moerasland
 - Zuid: afwisseling van open grasland en hooiland
- Beschermde natuur en agrarisch medegebruik beter scheiden waar dat nodig is, zodat kwetsbare natuur minder last heeft
- Provincie gaat in gesprek met grondeigenaren die NNN percelen in bezit hebben over de realisatie van natuur.
- Beheer en inrichting aanpassen zodat de natuurdoelen gehaald kunnen worden

Indeling van het Oostzanerveld in drie zones

SAMENVATTING TOEKOMSTPERSPECTIEF OOSTZANERVELD

BELANGEN EN AFWEGINGEN

- Het toekomstperspectief Oostzanerveld beschrijft de gezamenlijke richting voor de toekomst van het gebied. Het gaat om een bijzonder veengebied waar natuur, water, landbouwkundig gebruik en beheer sterk met elkaar samenhangen.
- Het toekomstperspectief is gemaakt samen met de gemeente Oostzaan, provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Staatsbosbeheer, LTO Noord, Water, Land & Dijken, Stichting Vrienden van het Oostzanerveld, Vereniging Behoud Boeren Waterland en Vogelbeschermingswacht Zaanstreek.
- Er spelen meerdere problemen in het gebied, zoals natuur, water en landbouw, die met elkaar samenhangen. Daarom werken partijen samen in een gebiedsproces om tot gezamenlijke oplossingen te komen.
- Het toekomstperspectief geeft een gezamenlijke richting, maar is niet bindend. Plannen worden uitgewerkt in een inrichtings- en beheerplan.

BELANGRIJKSTE BELANGEN

- **Natuur**
 - Beschermen en verbeteren van natuur (Natura 2000)
 - Soorten zoals weidevogels en roerdomp behouden
 - Natuurgebieden verbinden en beschermen via het Natuur Netwerk Nederland (NNN)→ Zonder actie gaat de natuur verder achteruit
- **Water en klimaat**
 - Waterkwaliteit verbeteren
 - Bodemdaling moet minder worden
 - Watersysteem moet werken voor natuur én gebruik→ Water is de basis voor het hele gebied
- **Agrariërs en beheer**
 - Agrariërs beheren een groot deel van het gebied
 - Beheer is moeilijk en duur, maar noodzakelijk voor natuur
 - Inkomen staat onder druk→ Zonder goed beheer kan de natuur niet blijven bestaan

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Het doel is een gebied dat:

- sterke en gezonde natuur heeft
- voldoet aan regels voor natuur en water
- minder last heeft van bodemdaling
- en goed beheerd kan worden, met een belangrijke rol voor agrariërs

BELANGRIJKSTE KEUZES

1. **Natuur staat centraal**
Natuurdoelen zijn verplicht en daarom leidend.
→ Maar: dit kan alleen met goed beheer en betrokken agrariërs.
2. **Duidelijke indeling van het gebied**
Het gebied wordt verdeeld in zones met verschillende natuurambities.
→ Dit zorgt voor minder problemen voor de natuur en grotere beheerblokken.
3. **Water verbeteren, maar werkbaar houden**
Schoner en meer water helpt natuur, maar maakt beheer moeilijker.
→ Daarom kiezen we voor gerichte en stapsgewijze maatregelen.
4. **Beheer haalbaar maken**
Beheer is noodzakelijk, maar vaak duur.
→ Er moeten oplossingen komen voor betere samenwerking en vergoedingen. Provincie blijft lobbyen voor passende vergoeding.
5. **Stap voor stap uitvoeren**
Niet alles kan tegelijk, omdat budgetten en beleid vaak veranderen.
→ Daarom werken we gefaseerd verder

SAMENVATTING PLAN VAN AANPAK OOSTZANERVELD

VAN VISIE NAAR UITVOERING

Het plan van aanpak laat zien hoe we de plannen voor het Oostzanerveld willen gaan uitvoeren.

Waar het toekomstperspectief de richting geeft, beschrijft dit plan wat we nu gaan doen.

We werken stap voor stap: plannen maken waar nodig, en tegelijk doen wat al kan.

BELANGRIJKSTE UITGANGSPUNTEN

1. Natuur staat centraal

We moeten voldoen aan regels voor natuur, water en klimaat

2. Beheer blijft mogelijk

Agrariërs en beheerders blijven belangrijk in het gebied

3. Maatwerk per plek

We kijken wat per gebied of perceel nodig is

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We werken toe naar:

- een inrichtingsplan
→ hoe het gebied eruit komt te zien
- een beheerplan
→ hoe we het gebied goed onderhouden
- én het uitvoeren van maatregelen die nu al mogelijk zijn

WAT GAAN WE DOEN?

We werken langs drie sporen tegelijk:

1. Beheerplan

- Goed beheer is nodig om natuur te behouden
- Er wordt uitgewerkt:
 - wat er moet gebeuren
 - hoe vaak
 - wie dit doet

Er is al veel kennis verzameld door agrariërs en beheerders in de werkgroep Gegarandeerd beheer

→ Doel: zeker en goed beheer voor de lange termijn

2. Inrichtingsplan

- Hierin staat hoe het gebied wordt ingericht
- Bijvoorbeeld:
 - waar natuur komt
 - waar agrarisch medegebruik mogelijk blijft
 - hoe het water wordt verdeeld
- Eerst voor het hele Natura 2000-gebied, daarna in detail

→ Inrichting en beheer worden samen bekeken

3. Maatregelen die nu al kunnen (no regret)

Voor sommige maatregelen kunnen we direct aan de slag met plannen maken, namelijk voor:

- ganzen aanpakken
- pitrus en exoten bestrijden
- natuurherstel voortzetten
- beter samenwerken

Dit zorgt voor:

- zichtbare verbetering
- praktische ervaring
- en energie in het gebied

SAMENWERKING

- De werkgroep Oostzanerveld blijft het centrale overleg
- Partijen werken samen, maar hebben ook eigen taken

GELD EN UITVOERING

- Er is minder geld door het stoppen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied
- Wel is er geld voor natuur (NNN en natuurherstelmaatregelen)
- Niet alles kan tegelijk → we werken in fases